

כס"ד, א' חשוון תש"פ, 4-71/פ'

דברי ברכה

הובא לפני גליונות הקונטרס "ברית שלום" מעשה ידיו של הנכבד והנעלה, יקר רוח איש תבונה, מרביץ תורה לרבים, תהלתו בקהל חסידים, חכו ממתקים וכולו מחמדים, יראת ה' היא אצרו, ועליו יציץ נורו, שמן תורק שמו, כבוד שם הפארתו, הרה"ג רבי אורי עמוס שריקי שליט"א, שבו פירט הלכות שבוע מצוות לבני נח, דיניהם ופרטיהם ומקורותיהם מהמקרא ומהתלמוד, הרמב"ם, ראשונים ואחרונים שלאחרונה החלה התעניינות מעשית מאומת העולם לדעת מצוות אלו, וחבר ספר עבור החפצים בכך תמצית הלכות ד' מצוות בני נח, וסידר וערך הכל בטוב טעם ודעת כלשון צחה וברורה, ולפעלא טבא אמינא, איישר חיליה לאורייתא, ולחיתת הקודש אציגה כאן מעט מה שכתבנו בעניין הקשור לזה.

אם לאבות הקדושים היה דין בן נח, או דין ישראל

הנה מדברי הרב מנורת המאור (עמוד 402) מבואר שלאברהם היה דין בן נח, שכתב, חייב אדם להשתדל ולהדרו בקיום כל המצוות, ק"ו מהאבות עליהם השלום, שלא נצטוו אלא בשבע מצוות ומילה, וקיימו כל תרי"ג מצוות. כדגרסינן במסכת יומא אמר רב, קיים אברהם אבינו ע"ה את כל התורה כולה, שנא' עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת, מצוותי חוקותי ותורותי. כ"ש אנו שנצטוינו בהם, וקבלנום עלינו באלה ובשבעוה, ע"כ.

ועיין בשיטת מקובצת (במחברת 1: כספ תוס' חזיונות), על הא דאמרינן שם בגמרא, סד"א הואיל וליכא מידי דאמי מן החי ושרייה רחמנא, והאי חלב כי אבר מן החי הוא ושרי וכו', וחלב דבהמה טהורה מנלן וכו', וכתב שם בשיטת"ק, וא"ת אמאי לא ילפינן מדכתיב גבי אברהם ויקח חמאה וחלב, ובודאי לא האכילם איסור, דקיים אברהם אבינו כל התורה כולה, ואומר ר"י, דהוי סבור שהם בני נח ולא נצטוו על כך, כי אין זה מזו מצוות בני נח וכו', עכ"ל.

ועיין למחרש"א שם שהקשה, דהיאך אמרו שקיים אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה וכו', הרי לא קיים הך דאסור לקדש את האשה עד שיראנה, אלא דלב"ה שרק בהקדחה תבשילו מצו לגרשה לא אמרינן שאסור לקדש, אתי שפיר.

ומנן החיד"א בספרו מדבר קדמות (מפוסט 1) כתב, דהוא פלוגתא דרבנותא, דרבי צדפת סברי דלא יצאו האבות מכלל בני להקל, עד שקבלנו התורה בהר סיני. והרמב"ם ס"ל שיצאו מכלל בני לגמרי מעת שנימול אברהם, כמ"ש הרמב"ם (ס' אחרי, ע"ש).

ומתהו"ס (כ"ב נח), משמע דמשחבי להו לאבות כדן בן נח, שהקשו גבי רבי בנאה דהוה ציין מערתא, וציין גם למערת המכפלה, ושאלו דהרי אין קברי עכו"ם מטמאים באהל, וקושייתם היא גם גבי אברהם אע"ה. וכן הוכיחו מהספורנו (פי' תולדות בראשית ב' ח) עה"פ "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצוותי חוקותי ותורותי", וז"ל: וישמור משמרת, עשה תמיד המשמרת המיוחדת לי שהיא לגמול חסד וכו', ולהורות החטאים בדרך, וזה עשה כאשר קרא בשם ה', ושמר ג"כ מצוותי חוקותי ותורותי שנצטוו בני נח, ובכן היה נאה דורש ונאה מקיים, כמופת לרבים וכו'. ע"כ. ומשמע דס"ל דאע"ה דין בן נח הוה ליה. ודו"ק.

Yitzchak Yosef
The Rishon LeZion Chief Rabbi of Israel

יצחק יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל

ורבינו מהר"י רוזאניס ז"ל הפליא עצה בריש ספר פרשת דרכים (כג) ורושם הראשונים מסני דרך האתרים רודס ראשון. והביא מערכה לקראת מערכה אם אבות העולם קודם מתן תורה היה להם דין בן נח, כיון שלא קיבלו עדיין את התורה, או מאחר שאברהם אע"ה נימול וקיים את כל המצוות, אפי' עירובי תבשילין, כמ"ש ביומא (סח), ממילא יצאו מכלל בני נח לגמרי, ואפי' להקל, ודעת הרא"ם וחכמי צרפת, ועוד מרבנן, דדין בני נח הוה להו, מפני שעדיין לא קבלו את התורה. ע"ש. גם הרב מהרי"ד ז"ל בספר יקרא דשכבי, העמיק הרהיב בזה, ולפי דברי הרב פרשת דרכים נולדה מחלוקת חדשה בזה, דיש לומר דאברהם אע"ה מעת שהכיר כוראו היה לו דין ישראל גמור, ולדעת הרמב"ן וסיעתו לא יצא מכלל ב"ע עד המילה. ועיין בספר ראש דוד (פ לך לך דף ה, ובפר דיני, ופ בא), ע"ש באורך.

והנה אי נימא שלאברהם אבינו היה דין של בן נח, לכאורה קשה, דהיאך אברהם אבינו שמר את השבת, הא גוי ששבת חייב מיתה, ואפשר לומר ע"פ מ"ש הריטב"א ב"ה לב. שיש בידו מרגלית מרבינו הרמב"ן, דכל מאי דאמרינן בכל דוכתא שבות דרבנן, לאו למימרא שאין לנו שבות מה"ת כלל, דא"כ נמצאת שבת כחול מה"ת, שהתנויות פתוחות ואוצרות תבואה ויין, ומטלטלין חפצים מבית לבית דרך כרמלית, ומודדין ושוקלין ומונין, ואינו כדיון שאסרה תורה הוצאה כנרוגת, והתירה העמל הגדול הזה, שא"כ אין זה יום מנוחה, אלא כך עיקרן של דברים, כי ככלל מצות עשה שבות של תורה לשבות ממלאכות יש לשבות מכל שבות דרך כלל, שלא לעשות שבת כחול, אבל בכל פרט ופרט כי עבדי לוי וזהיר באיך דלא הוי שבת כחול, הוי שבות דרבנן, נמצא שיש לשבות עיקר מה"ת, ולפיכך העמידו בו חכמים דבריהם במקומות הרבה לדחות מצוה של תורה. ע"כ. ולפ"ז האבות שקיימו את כל התורה, קיימו רק שכתוב להדיא בתורה, ולא הקפידו בהעברת החפצים ממקום למקום. אלא רק"ק דסוף סוף לא קרי ביה קיימו את כל התורה כולה.

וברכתי לחרב המחבר שליט"א שיהי רצון וחפץ ה' בידו יצלח, ויוכה לברך על המוגמר, באורך ימים ושנות חיים, כטוב ובנעימים, בכריאות גופא ונהורא מצליא, ושובע שמחות.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא הרבנות הראשית לישראל

בס"ד, ז' שבט, תש"פ
2 פברואר, 2020
הסל - 252.שפ

לכבוד
הרה"ג אורי שריקי שליט"א

מכתב ברכה

ראיתי את הקונטרס "ברית שלום" והוא ביאר שבע מצוות בני נח הלכה למעשה.

בפרשת משפטים (כז, ג) נאמר: "ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים". מבאר רש"י "ואת כל המשפטים": "שבע מצוות שנצטוו בני נח ושבת וכבוד אב ואם ופרה אדומה ודיני שנייתם להם במרה". שבע מצוות בני נח ניתנו לישראל במרה. המקור לדבריו הם דברי המכילתא, מובאים במסכת סנהדרין (נז, ע"ב): "תניא עשר מצוות נצטוו ישראל במרה, ז' שקבלו עליהם בני נח והוסיפו עליהם דינין ושבת ויובד אב ואם, דינין דמתיב שם שם לו חק ומשפט שבת ויובד אב ואם כאשר צוך ה' אלוקיך ואמר רב יהודה כאשר צוך במרה".

מעניין שבמרה בפרשת בשלח (טו, כה) על הפסוק "שם שם לו" מבאר רש"י "במרה נתן להם מקצת פרישיות כדי שישקטו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין". ורבים דנו בשאלה מדוע במרה השמיט רש"י את ז' מצוות בני נח, כמו כן מתייכן למד פרה אדומה.

בספר הזכרון (פירוש על רש"י להרב אברהם באקראט) מבאר מדוע נקטה התורה במרה לשון שימה ולא בלשון ציווי, ז"ל: "נתן להם מקצת פרישיות של תורה שיתעסקו בהם, ולא אמר שם צום במצות שבת ודינין ופרה אדומה... לשון שימה הוא רמו להתעסקות בפרישיות". ולכן רש"י מבאר שבמרה ניתנו להם מקצת פרישיות של תורה שיתעסקו בהם. הכוונה היתה כדי שלא יעבור עליהם וזמן ללא לימוד תורה וכדברי המכילתא: "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים". דורשי רשומות אמרו ולא מצאו מים, דברי תורה שנמלכו למים". ומעניין שעל מנת להתעסק בתורה - דהיינו למצות תלמוד תורה, נבחרו מספר מצוות וביניהן שבע מצוות בני נח.

ולתוספת ביראר יש מקום לציין דברי הרמב"ם שכתב במירושי המשניות בחולין (פ"ז מ"ג, כגורסת הר"י קמחא), "ושים לבך לכלל הגדול הזה המובא במשנה זו והוא אמרם 'מטיני נאסר', והוא שאתה צריך לדעת שכל מה שאנו נוהרים ממנו או עושים אותו היום אין אנו עושים זאת אלא מפני צווה' על ידי משה, לא מפני שה' צוה בלבד לנביאים שקדמוהו. דוגמא לכך, אין אנו אוכלים אבר מן החי לא מפני שה' אסר על בני נח אבר מן החי, אלא מפני שמישה אסר עלינו אבר מן החי כמה שנצטווה בסניי שיאסר אבר מן החי אסור. וכן אין אנו מלים בגלל שאברהם מל את עצמו ואבשי ביתו, אלא מפני שה' ציונו על ידי משה להימול כמו שמל אברהם עליו השלום. וכן גיד הנשה אין אנו נמשכים בו אחרי איסור יעקב אבינו אלא ציווי משה רבינו. הלא תראה אמרם שיש ממות ושלוש עשה מצות נאמרו לו למשה בסניי, וכל אלה מכלל המצוות", עכ"ל.

David Lau
Chief Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד לאו
הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

ומבואר בדבריו שאף שקיום המצוות שאנו מקיימים היום הוא בשל ציווי משה, מ"מ אלו הן אותן המצוות שנצטוו האבות, וכאמרו "שישאר אבר מן החי אסור", וממילא איסור זה יסודו הוא בימי האבות ובני נח אסורים בו, וכדברי הרמב"ם בהל' מלכים (פ"ט ה"א).

בכל אופן צריך להבין לאחר קבלת התורה איזו משמעות יש לציווי על שבע מצוות בני נח, וי"ל כדברי רש"י שצריך להתעסק בפרשיות אלו וזה חלק מלימוד תורה. ויש להוסיף כי הציווי נועד כדי שעם ישראל יפיץ בעולם את החובות האנושיות הללו. ואכן יפה נטית על שכמך להעלות הלכות אלו בספרך ההולך סובב אחר ההלכות המיוחדות של בני נח.

האנושיות כולה חטיבה אחת וכל עם ועם תורם את חלקו לפי מה שיעדה לו ההשגחה העליונה. תפקיד עם ישראל לטות מורה דרך ומצפן לקבלת עול מלכות שמים. ובקיום שבע מצוות בני נח יישנו גם גויי הארץ את ייעודם.

יתן ה' וספרך יתקבל ברצון ויאיר אור ה' על פני תבל.

מברכך בכל לב
בברכת התורה

דוד לאו

הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

Aryeh Stern
Chief Rabbi Of Jerusalem

אריה שטרן
הרב הראשי לירושלים

ב"ה, בין כסה לעשור תש"פ.

לכבוד
ידידי הטוב
הרב אורי שרקי שליט"א

שלום רב

זה כבר זמן רב מאז שידענו על התענינותך הרבה בנושא של בני נוח ומעורבותך המעשית בקשרים עמהם, אבל עכשיו הגדלת לעשות בכתיבת ספר של הלכות המחייבות על פי התורה את בני נוח.

הדברים בכללם מוכרים לנו מלימוד הסוגיות הנוגעות להם, בעיקר במסכת סנהדרין, ואולם עד כה לא נמצא מי שיערוך את הדברים בצורה מסודרת בדומה לספרי ההלכה של עם ישראל.

לכן ברצוני לברך אותך על המפעל הגדול של הספר **"ברית שלום"** שבה להשלים את מה שהיה חסר.

יפה כתבת במבוא שההתעסקות בנושא הזה מתבקשת באחד הביטויים לשיבת ציון שהביאה להקמת מדינת ישראל, המדינה שצריכה ותהא בעז"ה אור לגויים ותאיר להם את הדרך אשר ילכו בה על פי התורה המאזנת בין התרבויות השונות שהיא תורת משה והדרכתה לקיום המצוות של בני נוח.

ישר כחך ויהי רצון שיהיו דבריך מקובלים ויביאו באמת לברית שלום

בברכה רבה

אריה שטרן

הרב הראשי לירושלים

הסכמת הרב יעקב אריאל

משרד הרבנות רמת-גן

לשכת הרב הראשי
הרב יעקב אריאל

ט"ז

לכב' הרב אורי שרקי שליט"א

משימה גדולה וחשובה נטלת על עצמך לחבר חיבור הלכתי לבני נוח.

אכן יעודו של עם ישראל להיות אור לגויים וללמד את כל העולם לקיים לפחות את שבע מצוותיהם. עצם העיסוק בנושא זה הוא מסימני הגאולה, שהנה הולכת וקרבה השעה שמציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

מידוע האדמ"ר מלובוביץ' המליץ על הפצת תורת בני נוח בין הגויים. אומנם ראיתי שהג"מ פיינשטיין הסתייג מכך. הוא חשש מפני התערבות יהודית בענייניהם הפנימיים של הגויים. ויש גם מקום לטענה נוספת, שלפני שמקריבים את הגויים יש לקרב את כל ישראל לאביהם שבשמים ובני נוח יתקרבו מאליהם. מה גם שאם ישראלי פונה אליהם לקיים את מצוותיהם הם עלולים לטווח בפניו: טול קורה מבין עיניך. אך יש גם פן אחר, שהיא הנותנת, אם ישראלים יתעסקו בקירוב הגויים לתורת בני נוח הדבר יחייב אותם לשמש דוגמה אישית חיובית. יש פנים לכאן ולכאן.

ומכיון שהחלטת ליטול על עצמך שליחות זו, יברכך ה' שאכן תצליח להרים את קרן התורה בעולם כולו.

אומנם נושא ב"נ נדון הרבה בספרות ההלכתית שלנו, אך הוראות מעשיות ומפורטות לבני נוח, ובפרט בהתייחסות לתקופתנו, כמדומני שעוד לא בא כבושם הזה. ומגיע לך יישר כוח על עצם הרעיון.

בכל מצוח אתה מפרט את פרטיה המעשיים וגם מוסיף הנהגות ראויות, בבחינת מידת חסידות. ואכן יש מקום להנהגות של מידת חסידות גם אצל ב"ג, עצם המושג 'חסיד אומות העולם' מכיל גם שמעויות של מידת חסידות, אך לעכ"ד כמו שבישראל לא עם הארץ חסיד כך גם ב"ג, לא כל מידת חסידות מתאימה. לעכ"ד אין להפריז בהנהגות כאלו. להלן אינר על כל אחת ואחת במקומה.

יש מקור מפורש בתנ"ך להנהגות ראויות לב"נ והוא פרק ל"א באיוב. איוב מונה שם הנהגות ראויות שהוא עצמו נהג. לדעת רוב חכמינו ופרשנינו איוב לא היה יהודי. יחזקאל (כ"ב' י"ד) מזכיר אותו יחד עם דינאל ועם נוח ויש פנים לכאן ולכאן. וזו לשון א"יוב:

- (א) בְּרִית קְרָתִי לְעֵינֵי וְמָה אֶתְּבֹנֶן עַל בְּתוּלָה:
- (ה) אִם הִלְכְתִּי עִם שָׂאָה וְתַחֲשׂ עַל מִרְמָה רָגְלִי:
- (ז) אִם תִּשָּׂא אֶשְׁרֵי מִנִּי הִדְרֹךְ וְאַחַר עֵינֵי הִלֵּךְ לִבִּי וּבְכַפְתִּי דָּבַק מְאוֹם:
- (יג) אִם אָמַסּ מִשְׁפַּט עֲבָדִי וְאִמְתִּי בָרַבִּם עֲמִדִּי:
- (טו) הֲלֹא בִבְטָן עֵשְׂרֵי עֶשְׂהוּ וְיִכְנְנוּ בָרַחִם אֶחָד:
- (פסוק זה הובא גם ע"י הרמב"ם בסוף הל' עבדים)
- (טז) אִם אָמַנְעוּ מִחַפֵּץ דְּלִים וְעֵינֵי אֶלְמָנָה אֶכְלָה:
- (יז) וְאֶכְלַם פֶּתִי לְבָדִי וְלֹא אֶכַל יְתוֹם מִמֶּנָּה:
- (יט) אִם אָרְאָה אוֹבֵד מִבְּלִי לְבוֹשׁ וְאִין קְסוּת לְאֶבְיָוִן:
- (כד) אִם שִׁמְתִּי וְהֵב קִסְלִי וְלָקַחְתָּ אֶמְרָתִי מִבִּטְחִי:

הרב יעקב אריאל
הרב הראשי לרמת-גן

הסכמת הרב יעקב אריאל

משרד הרבנות רמת-גן

לשכת הרב הראשי
הרב יעקב אריאל

בט"ד

(כה) אם אֶשְׁמַח כִּי רַב חֵילִי וְכִי כְבִיר מִצְּאָה יָדִי:

(כו) אם אֶרְאֶה אֹרֶךְ כִּי יִהְיֶה וְיָרַח יִקְרַח הַלֶּךְ:

(כז) וַיִּפֶּה בַּסֶּתֶר לְבִי וַתִּשְׁקֵן יָדִי לְפִי:

(כט) אם אֶשְׁמַח בְּמִיר מִשְׁנָאִי וְהִתְעַרְרְתִּי כִּי מִצְאוּ נָע:

(לב) בַּחוּץ לֹא יִלִּין גֵּר דְּלִמִּי לְאַרְח אֶפְתָּח:

(לג) אם כִּסִּיתִי כְּאָדָם פְּשָׁעִי לְטֶמֶן בְּחִבֵּי עֹנֵי:

(לד) כִּי אֶעְרֹץ הַמוֹן רָבָה וּבֹז מִשְׁפָּחוֹת יִחַתְנִי וְאָדָם לֹא אֶצַּא פֶּתַח:

כדרכה של תורה יש מקום להעיר הערות וארשה לעצמי להעיר כמה מהן*.

* הערות הג"י אריאל שליט"א מובאות כנספח בסוף הספר.

בברכת התורה והאורה

הרב יעקב אריאל

הרב הראשי לרמת-גן

הרב יעקב אריאל
הרב הראשי לרמת-גן

הרבנות הראשית
ע"ה"ק צפת תובכ"א

בס"ד

י"ד כסליו תש"פ

המלצה

ראיתי את מה שכתב ידידי הרב אורי שרקי על מצוות בני נח, ושמחתי שמחה גדולה. זה זמן רב אני מחכה לחיבור הזה ומחכה לת"ח חשוב שיכתוב אותו כי הוא ממש נצרך בדרך שלנו. דור שבו נפקחות עיניהם של אומות העולם לראות ולהכיר בשם ה', "יה" מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים".

התפקיד שלנו הוא לחזק את אומות העולם, אנו קוראים בכל יום כיפור בספר יונה כדי להזכיר לנו שהתשובה שלנו צריכה להקיף גם את אומות העולם. וכבר ציין האר"י הקדוש כי בשם נינוה כלול השם של יונה עם האות נ'. לרמוז כי תפקיד יונה הוא לרומם את תושבי נינוה שהייתה בימיהם עיר הבירה של האימפריה האשורית וכשינוה בורח מנינוה הוא למעשה בורח מתפקידו לתקן את העולם כאברהם אבינו. ללמדנו כי התשובה של העולם היא חובה המוטלת עלינו. לעורר ולחנך ולהורות.

יה"ר שספר זה יעשה את פעולתו החשובה לעורר ולחנך את אומות העולם. לקרוא כולם בשם ה'.

בברכת תזכו למצוות,

שמואל אליהו
רב העיר צפת

